

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
LABDAROS IR PARAMOS ĮSTATYMO NR. I-172
7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

2021 metų sausio 1 d. duomenimis Lietuvoje visuomenės labai veikia 34 319 pilietinės organizacijos priskiriamos nevyriausybinų organizacijų (NVO) sektoriui (1 846 Labdaros ir paramos fondai, 20 106 asociacijos ir 12 367 viešosios įstaigos). 2020 metais pagal gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 34 straipsnio 3 punktą buvo pervesta 3 283 159,17 Eur. paramos 2 388 biudžetinėms įstaigoms ir 12 699 320,02 Eur paramos 14 890 NVO sektoriui.

Jau daugelį metų NVO sektorius nuolat kreipiasi į LR Seimo narius su prašymu, kad parama pagal gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 34 straipsnio 3 punktą būtų skirta išskirtinai tik NVO sektoriui. 2021 m. sausio 15 d. Seime įvykusioje diskusijoje su NVO sektoriaus atstovais „Kokio teisinio reglamentavimo laukia NVO sektorius“ buvo pristatyta NVO anketinė apklausa dėl NVO teisinio reglamentavimo gerinimo ir šio įstatymo pataisos buvo įvardintos kaip prioritetinės, kurių labiausia laukia NVO sektorius.

Dar 2009 metais Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės dėl Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos išvadose Nr. FA-P-700-1-79 teigiama, kad didžiausią dalį paramos gauna biudžetinės įstaigos ir tai kelia abejones, ar tokia besiklostanti praktika – skirti paramą biudžetinėms įstaigoms nėra ydinga ir neiškreipia pačios paramos tikslų.

Tarptautinio ne pelno teisės centro ekspertai taip pat teigia, kad valstybės pasirinkdamos teisinį reglamentavimą, skirti gyventojų pajamų mokesčio dalį NVO sektoriui, aiškiai išreikštų siekį stiprinti savo pilietinį sektorių ir daro išvadą, kad toks reglamentavimas valstybėse paprastai priimamas siekiant dviejų pagrindinių tikslų:

1. Stiprinti pilietinę visuomenę, suteikiant galimybę nuo valdžios aparato nepriklausomoms bei viešąjį interesą tenkinančioms organizacijoms užsitikrinti bent minimalius finansinius resursus;
2. Paskatinti visuomenę domėtis pilietinėmis organizacijomis ir įsitraukti į filantropinę veiklą.

Įstatyme įtvirtinta nuostata, kad paramą gali gauti tik NVO sektorius sustiprins Lietuvos pilietinį sektorių, kuris sukuria didelę pridėtinę vertę valstybės socialinėje ekonomikoje. NVO finansavimo stiprinimas bei filantropijos nukreiptos į pilietines organizacijas skatinimas, ypač šiais mūsų valstybei neramiais laikais, yra gyvybiškai būtinas ir svarbus. Pilietiškumą skatinančios NVO yra neatsiejama pilietinės gynybos sudedamoji dalis.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą inicijuoja Nevyriausybinų organizacijų taryba ir Seimo narys Andrius Bagdonas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai?

Šiuo metu paramą pagal gyventojų Lietuvos Respublikos Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 34 straipsnio 3 punktą gali gauti visi paramos gavėjai nurodyti Labdaros ir paramos įstatymo 7 punkte.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatyminis reglamentavimas gyventojų pajamų 1,2 proc. skirti tik NVO sektoriui ypatingai pasitarnautų pilietinės visuomenės stiprinimui: suteikiamas priėjimas prie papildomo finansinio šaltinio; didinamas pilietinių organizacijų ir jų vykdomų veiklų žinomumas; lavinami organizacijų įgūdžiai pristatyti save visuomenei. Taip būtų stiprinamas ryšys tarp NVO sektoriaus ir visuomenės bei didinamas pilietinių organizacijų skaidrumas ir atsakomybė.

Laikytina, kad šis įstatymo projektas paskatins nevyriausybinį organizacijų sektoriaus plėtrą ir pagerins bendrą nevyriausybinį organizacijų teisinę aplinką. Papildžius įstatymo 2 straipsnio 5 dalį biudžetinės įstaigos neturės teisės gauti gyventojų skiriamos 1,2 proc. paramos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projektas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymas skatins galimybes vystyti nevyriausybinį organizacijų sektorių, įskaitant ir socialinį verslą.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymą, galiojančių teisės aktų keisti ar naikinti nereikės, papildomų teisės aktų priimti nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis nustatytų reikalavimų,

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projekto nuostatos atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Nereikia.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projekto nuostatoms įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimo ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis
Nevyriausybinė organizacija, parama

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai
Nėra.

Teikia
Seimo narys

Andrius Bagdonas